

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ IESAISTĪTO
VISPĀRIZGLĪTOJOŠO MĀCĪBU PRIEKŠMETU PEDAGOGU
KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANA

Dagnija Cēdere

Spirti

Materiāls izstrādāts

ESF Darbības programmas 2007. - 2013.gadam „Cilvēkresursi un nodarbinātība”
prioritātes 1.2. „Izglītība un prasmes”
pasākuma 1.2.1. „Profesionālās izglītības un vispārējo prasmju attīstība”
aktivitātes 1.2.1.2. „Vispārējo zināšanu un prasmju uzlabošana”
apakšaktivitātes 1.2.1.1.2. „Profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu
kompetences paaugstināšana”

**Latvijas Universitātes realizētā projekta
„Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārīzglītojošo mācību priekšmetu pedagogu
kompetences paaugstināšana”**

(Vienošanās Nr.2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003,
LU reģistrācijas Nr.ESS2009/88) īstenošanai.

Rīga, 2010

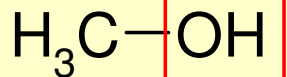
SPIRTI

SPIRTI

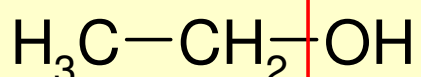

Funkcionālā grupa - **hidroksilgrupa**

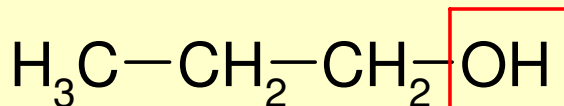
Alkanoli

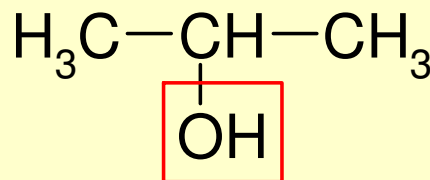
metanols
(metilspirts)

etanols
(etilspirts)

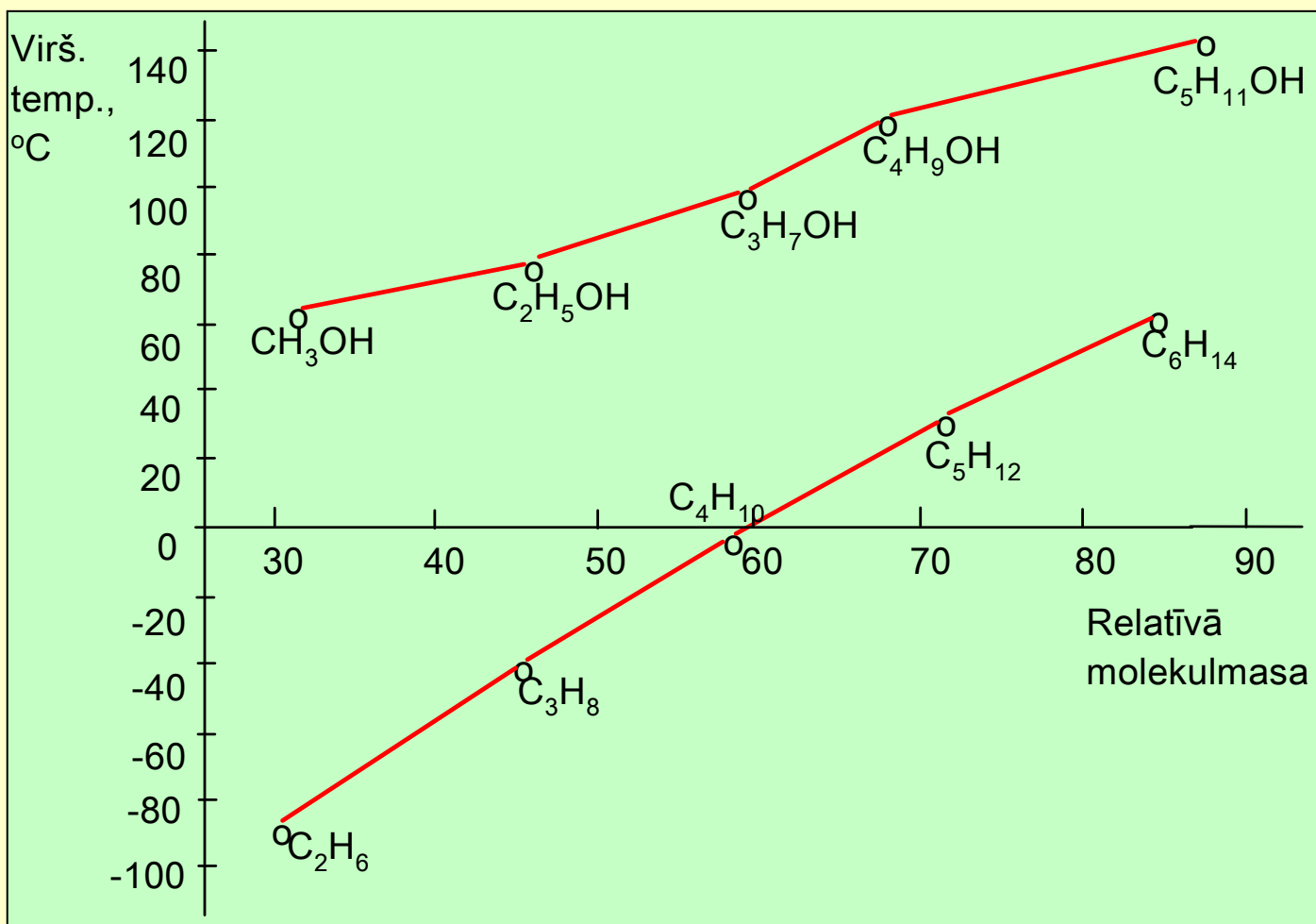
propān-1-ols
(propilspirts)

propān-2-ols
(izopropilspirts)

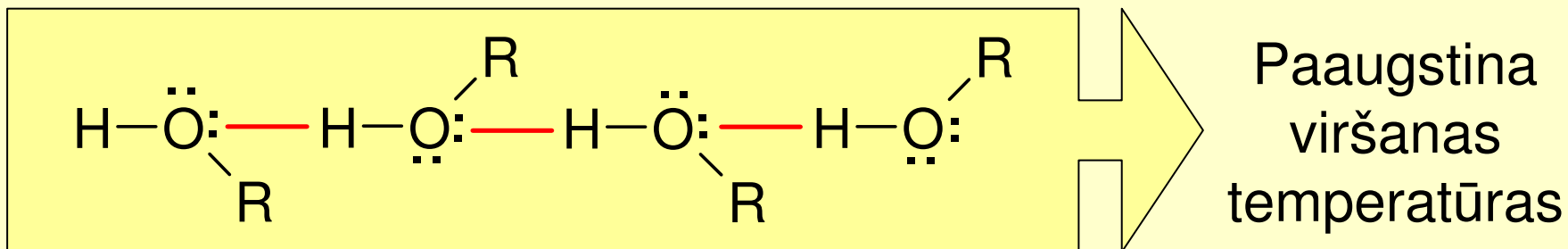
Pēc IUPAC nomenklatūras – izskaņa **-ols**

Alkanolu viršanas temperatūras

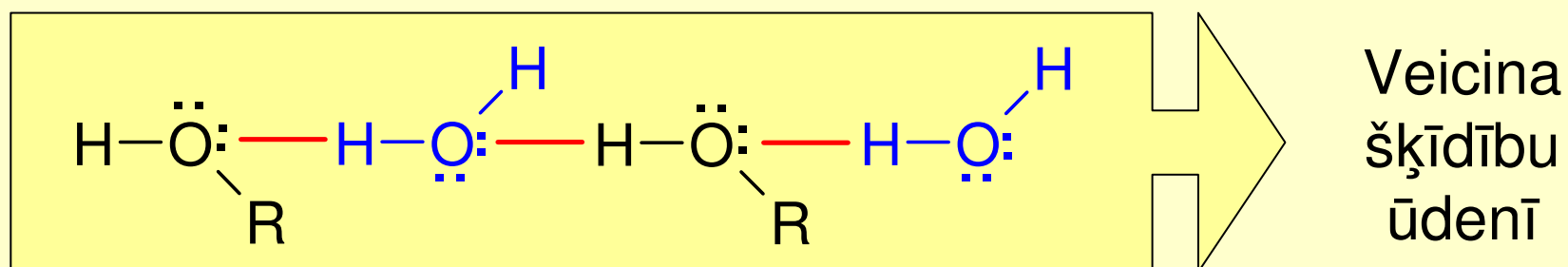

Ūdeņražsaišu veidošanās

- starp spirta molekulām

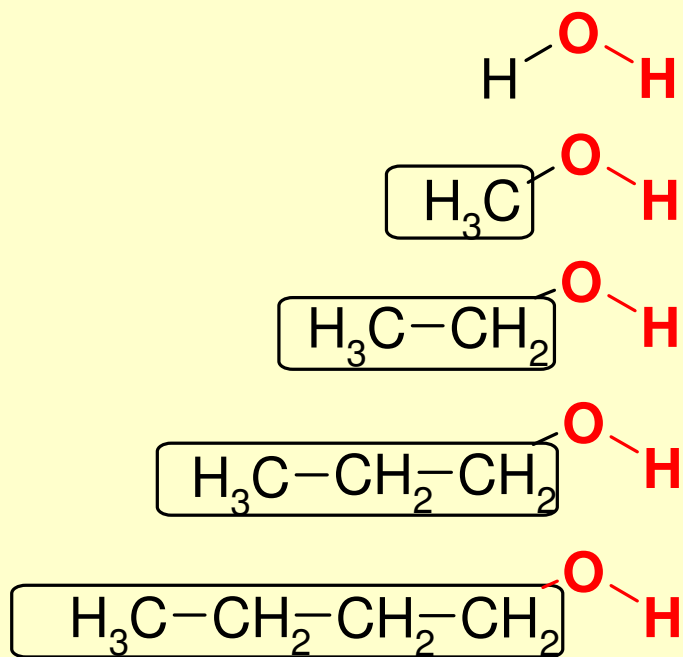
- starp spirta un ūdens molekulām

Alkanolu šķīdība ūdenī

Hidrofobā daļa

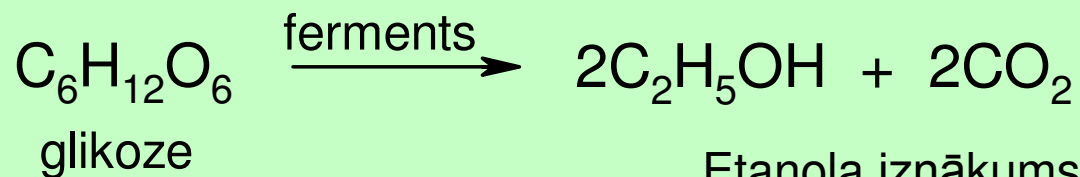
Hidrofilā daļa

samazinās
molekulas
polaritāte

samazinās
šķīdība
ūdenī

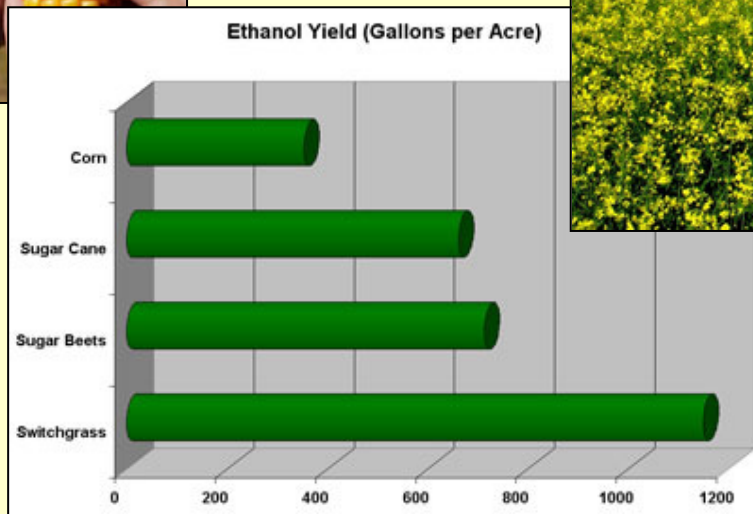
Etanola ražošana

Etanola iznākums - max 15%

http://www.eobd.fr/E85/ethanol_mais.jpg

← celuloze

<http://www.earthcirclealliance.com/i/SRF/0509ethanol.jpg>

Possible long-term effects of
Ethanol

Red - generally "bad"
Green - generally "good"

Large consumption

Brain:

- Impaired development
- Wernicke-Korsakoff syndrome
- * Vision changes
- * Ataxia
- * Impaired memory

Mouth, trachea and esophagus:

- Cancer

Blood:

- Anemia

Heart:

- Alcoholic cardiomyopathy

Liver:

- Cirrhosis
- Hepatitis

Stomach:

- Chronic gastritis

Pancreas:

- Pancreatitis

Peripheral tissues:

- Increased risk of diabetes type 2

- Psychological
- * Cravings
- * Irritability
- * Antisociality
- * Depression
- * Anxiety
- * Panic
- * Psychosis
- * Hallucinations
- * Delusions
- * Sleep disorders

Small to moderate consumption

Systemic:

- Increases insulin sensitivity
- Lower risk of diabetes

Brain:

- Atrophy
- Reduce the number of silent infarcts
- Decrease risk of dementia

Blood:

- Increases HDL
- Decreases thrombosis
- Reduces fibrinogen
- Increases fibrinolysis
- Reduces artery spasm from stress
- Increases coronary blood flow

Skeletal:

- Higher bone mineral density

Effects linked with both small and large consumption

Joints:

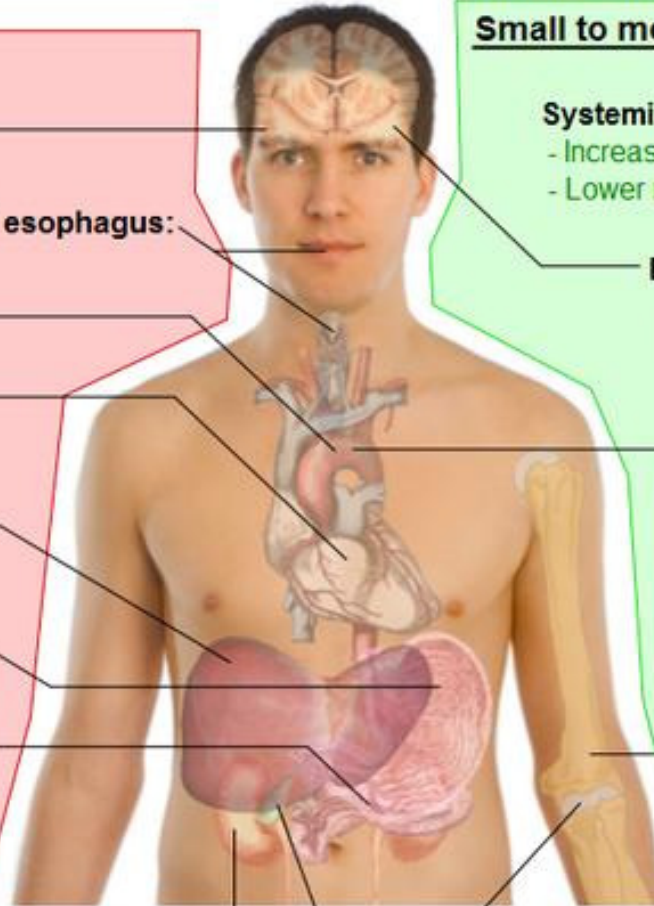
- Reduced risk of rheumatoid arthritis

Gallbladder:

- Reduced the risk of developing gallstones

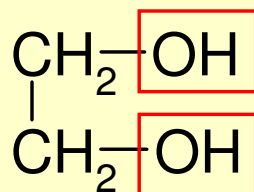
Kidney:

- Reduced risk of developing kidney stones

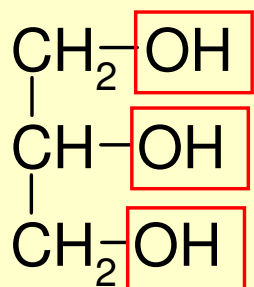
DAUDZVĒRTĪGIE SPIRTI (alkānpolioli)

etān-1,2-diols (etilēnglikols)

Izmanto par
antifrīzu

Indīgs!

propān-1,2,3-triols (glicerīns)

Ietilpst eļļu un
tauku sastāvā

Izmanto kulinārijā,
medicīnā

Viskozs, salds